

Uddrag af samlenotat vedr. rådsmøde
2670 miljøministre 24. juni 2005,
jf. 2670 – miljø – bilag 1

3

1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om opbygning af en infrastruktur for geodata (geografisk information) i Fællesskabet (INSPIRE).
KOM (2004) 516 endelig

Resumé:

INSPIRE (INfrastructure for SPatial InfoRmation in Europe) etablerer en fælles infrastruktur for geodata i Europa (i Danmark anvendes termen geodata i stedet for geografisk information). Ved infrastruktur for geodata forstås standarder, regler, it-baserede tjenester mv. og organisering heraf. Målet er, at data kan anvendes på både lokalt, nationalt og europæisk niveau og på tværs af sektorer (miljø, transport, landbrug, sundhed m.fl.). INSPIRE fokuserer i første omgang på de miljøpolitiske behov.

Direktivforslaget indebærer en gradvis udvikling af en harmoniseret infrastruktur for geodata i medlemslandene. Infrastrukturen har betydning både i forbindelse med beredskab ved katastrofer (fx oversvømmelse, akut forurening eller terror), den daglige administration (fx registrering, overvågning, pleje og beskyttelse) og i forbindelse med planlægning (lokalt, nationalt, på europæisk plan og globalt). For at sikre mulighed for at sammenstille data på tværs af grænser er der behov for at have fælles referencer, standarder mm. – dvs. en fælles europæisk infrastruktur for geografisk information.

1. Status

Kommissionen sendte den 23. juli 2004 ovennævnte forslag til Europa-Parlamentet og Rådet. Forslaget har hjemmel i artikel 175 stk. 1 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Der er oversendt grundnotat om forslaget til Folketingets Europaudvalg den 2. september 2004.

Direktivforslaget er sat på den foreløbige dagsorden for Rådsmødet (miljø) den 24. juni 2005 mhp opnåelse af politisk enighed om forslaget.

Europa-Parlamentets udvalg for miljø har den 21.4. 2005 vedtaget en række ændringsforslag til direktivforslag. Parlamentets plenarforsamling forventes at behandle forslaget i 1. læsning den 2. juni 2005.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at der med direktivforslaget skabes en retlig ramme for oprettelsen og driften af en infrastruktur for geodata i Europa med henblik på at formulere, gennemføre, overvåge og evaluere Fællesskabets politikker på alle niveauer og informere offentligheden.

Geodata – også kaldet geografisk information – er data, som rummer en henvisning til sted eller geografisk område (fx koordinater, adresser, stednavne, transportnet, fredede områder, industri- og landbrugsanlæg).

Ved infrastruktur for geodata forstås standarder, regler, it-baserede tjenester mv. og organisering heraf. Infrastrukturen sikrer, at data er tilgængelige, og kan bruges sammen uanset hvilken datasamling de kommer fra.

Et centralt mål med direktivet er at tilvejebringe bedre geodata til brug for Fællesskabets udformning af politikker og for gennemførelsen på alle niveauer i medlemsstaterne. INSPIRE fokuserer i første omgang på miljøpolitik, men kan anvendes af og fremover udvides til at omfatte andre sektorer, f.eks. landbrug, transport og energi.

Forureninger, beredskabssituationer, terror, sygdomsforebyggelse, sygdomsspredning hos mennesker og dyr, naturkatastrofer, meteorologiske forhold mm er områder som i en moderne verden har grænseoverskridende konsekvenser og derfor kræver et fælles geografisk grundlag at arbejde på - både for at forebygge og ved akut indsats i en given situation.

INSPIRE er udformet til at optimere mulighederne for at udnytte allerede disponible data. INSPIRE indebærer således ikke indsamling af nye geodata i medlemsstaterne. INSPIRE etablerer tjenester, som tilsigter at lette adgangen til geodata og øge deres indbyrdes kompatibilitet. INSPIRE vil bane vej for en gradvis harmonisering af geodata i medlemsstaterne.

INSPIRE bygger på, at infrastrukturen for geodata omfatter data, som samfundet er fælles om at bruge og genbruge i forskellige sektorer. Rationalet er, at det for alle parter er bedre og billigere at være fælles om at indsamle og vedligeholde data koordineret og sammenhængende.

De centrale elementer i direktivforslaget:

- Der opstilles generelle regler for oprettelse af en infrastruktur for geodata (geografisk information) i Fællesskabet til brug for Fællesskabets miljøpolitik og for dets politik eller aktiviteter på andre områder, der kan få direkte eller indirekte virkninger for miljøet.
- Det fastslås, at infrastrukturen for geodata i Fællesskabet bygger på medlemsstaternes infrastrukturer for geodata.
- Der opstilles overordnede rammer for de komponenter, som infrastrukturen skal omfatte og de foranstaltninger, der skal gennemføres af medlemsstaterne og Kommissionen: Disse vedrører fremstilling og vedligeholdelse af metadata om geodatasæt og geodatatjenester, etablering og drift af netjenester og netteknologier, aftaler om videregivelse, adgang og anvendelse af geodata, retningslinier for indbyrdes kompatibilitet mellem geodatasæt- og tjenester samt koordinerings- og overvågningsmekanismer, -processer og -procedurer.

For de nævnte komponenter gælder:

a) Metadata.

Medlemsstaterne forpligtes til at fremstille og vedligeholde metadata, som er beskrivelser af geodatasæt og geodatatjenester. De nærmere retningslinier herfor vedtages i komiteprocedure. Metadata skal foreligge mellem 2-5 år herefter.

b) Geodatasæt.

Direktivet indeholder en oversigt over hvilke offentlige geodatasæt, der er omfattet. INSPIRE vedrører alene geodatasæt, der foreligger på elektronisk form.

Efter dansk opfattelse omfatter forslaget kun kommunale geodatasæt, hvis indsamling eller formidling af data sker på vegne af en anden offentlig instans, eller det er lovpligtigt i medlemsstaten.

c) Geodatatjenester, netjenester og netteknologier.

INSPIRE forpligter medlemsstaterne til at etablere og drive tjenester og teknologier, der sikrer brugerne oversigt over og mulighed for adgang til eksisterende data. Private dataejere har mulighed for at gøre data tilgængelige via de etablerede tjenester. De præcise retningslinier for de tjenester, som medlemsstaterne skal stille til rådighed fastlægges efterfølgende i komiteprocedure.

d) Aftaler om videregivelse, adgang og anvendelse.

Forslaget indebærer, at de etablerede tjenester skal stilles gratis til rådighed for offentligheden. INSPIRE respekterer bestemmelserne i Videregivelsesdirektivet (direktivet vedrørende videregivelse af den offentlige sektors information, EFTL 345) om rettigheder over, beskyttelse af og betaling for data m.v. INSPIRE respekterer ligeledes bestemmelserne i "Århus direktivet" om adgang til miljødata, bortset fra at bestemmelsen om respekt for "intellektuel ejendomsret" er udeladt.

Direktivet indeholder endvidere bestemmelser om, at medlemsstaterne vedtager foranstaltninger, som gør det muligt for offentlige instanser at stille geodatasæt og -tjenester til rådighed for hinanden, således at medlemsstaternes offentlige instanser og Fællesskabets institutioner og organer får adgang til geodata og -tjenester uden restriktioner af forretningsmæssig, proceduremæssig, retslig, institutionel eller økonomisk art.

e) Koordinerings- og overvågningsmekanismer samt processer og procedurer.

Kommissionen skal sammen med medlemslandene etablere det tekniske og organisatoriske grundlag vedrørende drift, udvikling, implementering og overvågning af INSPIRE. Danmark skal i den forbindelse udpege en offentlig instans som ansvarlig for kontakten med Kommissionen. Kommissionen udformer efterfølgende i komiteprocedure retningslinier for, hvorledes geodatasæt og geodataservices kan fungere sammen (indbyrdes kompatibilitet). Medlemsstaterne forpligtes til, at bringe deres geodatasæt og geodataservices i overensstemmelse med disse retningslinier senest 7 år efter deres vedtagelse.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at målet med dette direktiv, nemlig at oprette en infrastruktur for geografisk information i Fællesskabet, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne alene. Dette skyldes målets tværnationale aspekter og det generelle behov for – og nytte af – at samordne vilkårene for adgangen til geografiske informationer i Fællesskabet.

Kommissionen vurderer på den baggrund, at direktivet er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet. Regeringen er enig heri.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Implementering af det foreliggende direktivforslag i dansk lovgivning vil ske i forbindelse med kommende lovgivninger på specifikke fagområder med bestemmelser om brug af den europæiske infrastruktur for geodata (INSPIRE) som planlægnings-, registrerings-, afrapporterings- eller informationsgrundlag. Disse områder kunne f.eks. være miljø, transport og landbrug.

Der kan måske blive behov for udarbejdelse af bekendtgørelser og tilhørende vejledninger til støtte for decentrale og centrale myndigheder for så vidt angår indhold, form mm. for datasæt omfattet af INSPIRE.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Samfundsmæssige nettogevinst

Miljøministeriet vurderer, at der på sigt vil være en ikke ubetydelig samfundsmæssig nettogevinst i form af afledede virkninger i miljø, transport, landbrug og andre sektorer samt sparede fremtidige

omkostninger til databehandling, når der sikres sammenhæng mellem data på forskellige administrative niveauer og sektorer på europæisk, nationalt og lokalt plan.

Kommissionen vurderer på baggrund af den udvidede konsekvensanalyse (*extended impact assessment*), at den samfundsmæssige nettogevinst inden for miljøområdet ved INSPIRE udgør 200-315 mio. kr. om året (27-42 mio. euro) for en gennemsnitlig EU-medlemsstat. Én af forudsætningerne for denne beregning af konsekvenserne for en gennemsnitlig medlemsstat vedrører niveauet for, hvor langt medlemsstaten er nået på nationalt niveau med at udbygge et fælles geografisk administrationsgrundlag mm. Jo længere medlemsstaterne er nået hermed i 2009, jo mindre behov vil der være for yderligere indsats i forbindelse med implementeringen af INSPIRE.

Hvis der korrigeres for Danmarks befolkningstal og areal og der samtidig tages hensyn til, hvor langt Danmark vurderes at være i 2009 med at udbygge et fælles geografisk administrationsgrundlag baseret på frivillighed, skønner Miljøministeriet, at gevinsten i Danmark for hele samfundet på sigt vil udgøre ca. 50 mio. kr. årligt i 2004-niveau inden for miljøområdet.

Den på sigt skønnede årlige gevinst alene på miljøområdet på ca. 50 mio. kr., forventes at være realistisk via besparelser inden for planlægning, administration af plan- eller zonebestemmelser, forureningsområdet, vandindvinding, vandrammedirektivet, miljøtilstandsvurderinger, fredninger mm. Sagsområderne kan være inden for konkret sagsbehandling, gennemførelse af analyser, monitorering, overvågning eller ved information.

I privat regi forventes besparelser fx ved minimering af kørselsbehov (flådestyring) og ved andre foranstaltninger, som vil mindske miljøbelastningen. Samtidig vil INSPIRE-bestemmelserne give private konsulentfirmaer mulighed for at få en lettere adgang til data.

Inden for andre offentlige sektorer vil den fælles geografiske infrastruktur også medføre besparelser, såsom bedre beredskab og håndtering af katastrofer, lettere adgang til data for universiteterne, forskere m.v.

Omkostninger

Omkostningerne vurderes af Kommissionen at ville udgøre 27-40 mio. kr. om året (3,6-5,4 mio. euro) for en gennemsnitlig EU-medlemsstat - ud fra de samme forudsætninger som ovenfor.

Hvor store omkostningerne bliver for regioner og kommuner i Danmark, vil afhænge af de efterfølgende specifikationer (i komitéprocedure) og den generelle udvikling på området frem til 2009. Omkostningerne i dette regi omfatter primært levering af regionale og kommunale data (metadata), der er omfattet af direktivet. Omkostningerne indgår i omkostningerne anført under punkt 2.2 i efterfølgende tabel 1. Hvilken andel der vedrører regioner hhv. kommuner kan ikke opgøres nu. Regionalt omfatter det fx levering af visse oplysninger om faciliteter for offentlig service og områder med brugsbegrænsninger, mens det i kommunalt regi fx drejer sig om levering af oplysninger om adresser på ejendomme, transportnet, visse oplysninger om faciliteter for offentlig service og for visse produktions- og industrianlæg.

Der vil samlet for Danmark være større omkostninger i de første år af den periode fra 2009 til 13, hvor direktivet forventes at skulle implementeres. Dels fordi det vil være nødvendigt at påbegynde det

nationale arbejde på dette tidspunkt, dels fordi metadata med tilhørende tjeneste skal etableres i implementeringsperioden. Omkostningerne skal afholdes, før besparelserne indtræffer, fordi implementeringen er trinvis og skal have tid til at fungere, før der kan konstateres en effekt i form af fx tidsbesparelser.

Direktivet indeholder bestemmelser om, at én national instans varetager samarbejdet med Fællesskabet. Omkostningerne til etablering og drift af den nationale instans fremgår af punkt 2.1 i efterfølgende tabel 1. Dette arbejde vil bl.a. omfatte koordination og formidling af data fra det nationale niveau til fælles europæisk niveau i forbindelse med etablering og drift af tjenester. Kort & Matrikelstyrelsen vil som statens infrastrukturvirksomhed for geodata være den naturlige myndighed i den forbindelse. Der vil således være statslige omkostninger i denne forbindelse. Derudover vil der efter direktivet være statslige omkostninger til etablering af netjenester (omkostningerne anført under punkt 1 i efterfølgende tabel 1) samt til drift af disse tjenester (punkt 2.3 i tabel 1). Endelig vil der være statslige omkostninger til levering af statslige data (metadata), der er omfattet af direktivet. Disse omkostninger indgår i de omkostninger der er anført under punkt 2.2 i efterfølgende tabel 1.

I omkostningsberegningerne er forudsat, at direktivforslaget træder i kraft tidligst ved årsskiftet 2006/2007. I forbindelse med forhandlingerne om direktivudkastet er der i seneste udkast indarbejdet bestemmelser så eventuel tidligere vedtagelse ikke vil medføre etableringskrav for data og dermed omkostningskrav tidligere end 2009. Etableringsperioden forventes at strække sig over årene 2009 – 2013. I 2014 og efterfølgende år forventes således stort set kun omkostninger til drift og disse forventes årligt at være af samme størrelsesorden.

Det faktiske omkostningsniveau vil, som anført ovenfor, afhænge af om der i forbindelse med strukturreformen og digital forvaltning etableres et fælles geografisk administrationsgrundlag for de forskellige administrative niveauer samt hvilket niveau den eksisterende metadatatjeneste bliver udviklet til inden 2009.

Ud fra det nuværende stade for den geografiske infrastruktur skønnes direktivudkastet, at medføre omkostninger for årene 2009 til 2014 for Danmark som helhed til såvel etablering som drift på 32-43 mio. kr. Omkostningsfordelingen fremgår af nedenstående tabel 1. Vurderingsforudsætningerne er anført i fodnoten.

Ved en optimal udvikling af den nationale geografiske infrastruktur vurderes de tilsvarende omkostninger for INSPIRE for årene 2009 til 2014 at blive 20-30 mio. kr.

Tabel 1. Vurdering af omkostninger vedrørende INSPIRE 2009 – 2014¹

¹ Forudsætninger:

1. Direktivforslaget træder tidligst i kraft ved årsskiftet 2006/2007
2. Geodata-info.dk (metadatatjenesten) opgraderes ikke inden 2009 (status som 1.4.2005)
3. Der etableres og inddateres ikke flere INSPIRE-metadata frem til 2009
4. Der indgås ikke flere aftaler om FOT-arealer frem til 2009 (ca. 1/10 af landet er FOT-dækket)
5. Der etableres/omlægges og inddateres i årene 2009 – 2013 ca. 6000 – 8000 INSPIRE-metadata-sæt (4 metadata-sæt pr. dag, 150 dage pr. AV)
6. Kun lovbestemte kommunale datasæt er omfattet af INSPIRE
7. INSPIRE-direktivet omfatter alene geodatasæt, der indsamles eller ajourføres efter de i direktivet fastlagte tidsfrister.
8. INSPIRE-direktivet respekterer intellektuel ejendomsret og nationale licensbestemmelser

Pkt	År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	I alt 2009-14
1	Investering (Hard- og software mm til tjenester)	2,1	2,1					4,2
	Drift	5,5 - 8	5,5 - 8	4,5 - 6	4,5 - 6	4,5 - 6	3 - 5	27,5 - 39
2.1	National INSPIRE- opgave	2,0 - 2,5	2,0 - 2,5	1,0 - 1,5	1,0 - 1,5	1,0 - 1,5	1,0 - 1,5	8 - 11
2.2	Indsamling af metadata	1,0 - 2,0	1,0 - 2,0	2,0 - 2,5	2,0 - 2,5	2,0 - 2,5	0,5	8 - 12
2.3	Drift af tjenester	2,5 - 3,5	2,5 - 3,5	1,5 - 2,0	1,5 - 2,0	1,5 - 2,0	1,5 - 2,5	11 - 15,5
	I alt (Investering + drift)	8 - 10	8 - 10	4,5 - 6	4,5 - 6	4,5 - 6	3 - 5	32 - 43

alle tal i mio. kr., prisniveau 2004

Etablering og vedligeholdelse af den geografiske infrastruktur i Danmark er baseret på delvis brugerbetaling. INSPIRE-direktivet indeholder bestemmelser, der kan indebære ændring af finansieringsgrundlaget af den geografiske infrastruktur i Danmark. Det gælder, hvis der fastsættes bestemmelser om gratis data til andre offentlige myndigheder og fællesskabets institutioner og/eller bestemmelser om ophævelse af den intellektuelle ejendomsret til offentlig data. Det vil medføre økonomiske konsekvenser for myndigheder, der har hel eller delvis brugerbetaling for deres data (f.eks. KMS, Vejdirektoratet og DMI). For KMS skønnes det at være mindreindtægter på ca. 50 mio. kr./år, for Vejdirektoratet ca. 40 mio. kr./år og for DMI ca. 1,5 mio. kr./år. Størrelsen af disse konsekvenser vil afhænge af den endelige udformning af direktiver og de efterfølgende specifikationer (i komitéproceduren).

Der vil blive gennemført en nærmere undersøgelse og vurdering af hvilke danske sektorer og myndigheder, der vil opnå besparelser ved realisering af direktivforslaget. Tilsvarende vil der blive gennemført en vurdering af fordelingen af omkostningerne. Miljøministeriet vurderer, at kommunerne samt en række ministerområder, som f.eks. Finansministeriet, Justitsministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Transport- og Energiministeriet samt Økonomi- og Erhvervsministeriet vil kunne drage fordel af realiseringen. Der vil derfor ikke på nuværende tidspunkt ske en finansiel fordeling af de samlede omkostninger og besparelser. Som udgangspunkt vil eventuelle merudgifter skulle afholdes inden for Miljøministeriets rammer.

Forslaget forventes ikke at medføre administrative eller økonomiske ekstraomkostninger for erhvervsliv og borgere. Derimod kan der forventes økonomiske fordele jævnt over ovenstående gennemgang. Høringssvarene understøtter ovenstående forventninger.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget vurderes at have en neutral indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark.

5. Høring

9. 1 ÅV = 750.000 kr.

Forslaget er sendt i høring med svarfrist til den 2. september 2004.

Amtsrådsforeningen (ARF) anfører, at de overordnet støtter den systematisering af stedfæstede data, som INSPIRE-direktivet er udtryk for og anfører, at den nationale koordinering bør placeres i en central og tværgående funktion.

Kommunernes Landsforening (KL) kan se det positive i forslagets intentioner om gode beskrivelser af geografiske datasæt og med tiden ensartede formater. Det anføres dog, at direktivforslaget pålægger medlemsstaterne en række opgaver, hvoraf en del - med den nuværende arbejdsdeling i Danmark - vil skulle udføres på kommunalt niveau. KL anfører, at det meste af arbejdet har karakter af beskrivelse og standardisering af dataformater, som i praksis er relativt ressourcekrævende. KL konstaterer også, at direktivudkastet ikke i sig selv indeholder krav om en øget generering/indsamling af data, hvilket i denne sammenhæng må vurderes positivt, idet der ikke i dette direktiv pålægges medlemsstaterne store og evt. unødvendige kortlægningsopgaver. KL anfører, at Kommissionens udvidede konsekvensanalyse af projektets økonomiske fordele bygger på et meget spinkelt, fragmenteret og ikke gennemarbejdet grundlag, der ikke vurderes at kunne bære formuleringen i udkastets indledning om "et årligt udbytte per medlemsstat på 27 - 42 mio. EUR." KL mener således, at direktivudkastet må forventes at medføre større omkostninger og mindre udbytte end angivet (af kommissionen), og at det eventuelle udbytte vil være på samfundsøkonomisk niveau og ikke umiddelbart tilgængeligt som finansieringsgrundlag for omkostningerne.

Kommunalteknisk Chefforening (KTC), faggruppen for edb og informatik ser INSPIRE-projektet som led i en positiv udvikling i retningen af fælles infrastruktur på det geografiske område og støtter forslaget med forbehold for forløbet af det videre arbejde med implementering af direktivet, herunder opgavefordeling og økonomi.

Københavns kommune (KK) er positiv over for forslaget. KK forudsætter, at dens kort- og geodata, miljødata m.v. ikke er omfattet af direktivforslaget.

Grundkort Øst støtter grundlæggende set forslaget og forventer, at de krav - der stilles til de temaer, der typisk vil skulle tages fra de kommunale tekniske kort som vejmidter, vandløbsmidter mv., - vil kunne udledes direkte fra de eksisterende kommunale kortdata.

Danmarks Jordbrugsforskning (DJF) Forskningscenter Foulum anfører, at direktivet bør udvides til at omfatte flere geodatasæt, at metadata på længere sigt bør gøres tilgængelige på hovedsprogene, samt at ansvaret for implementeringen af INSPIRE bør placeres ved en uvildig og uafhængig organisation, såsom under Miljøministeriet med et passende samarbejde til Fødevareministeriet.

Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) finder, at direktivets formuleringer er meget lidt konkrete og det derfor er særdeles svært at forholde sig til de forventelige implikationer. Det må dog forventes, at der er en ikke ubetydelig opgave - med krav om betydelige ressourcer - fx omkring standardisering af formater selvom meteorologiske informationer som udgangspunkt er meget standardiserede.

Servicefællesskabet for Geodata støtter forslaget.

Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Kongelig Veterinær og Landbohøjskole (KVL), Roskilde Universitetscenter (RUC) og Syddansk Universitet (SU) støtter generelt direktivet. DTU bemærker konkret, at oplysninger om koordinatsystem bør indgå i metadata, herunder tredimensionelle koordinatsystemer.

KVL finder, at grundvand og deposition af forureningsstoffer bør medtages. Blandt data bør anføres jordens horisontering, herunder tilstedeværelse af impermeable lag. Jordens dræningstilstand og surhedsgrad bør ligeledes indgå. KVL finder det er vigtigt, at involvere brugere og andre aktører allerede i en tidlig fase. SU finder, at sigtet i direktivet bør være bredere og har to konkrete forslag til udvidelser.

COWI støtter tilknytning af metadata til alle geodata i INSPIRE, men der skal ikke medtages flere metadata end strengt nødvendigt, mens kravene til konsistens skal være store. COWI finder det afgørende, at INSPIRE foreligger på en lang række sprog, for at sikre bedre anvendelse og af hensyn til produktion af data.

ScanKort (SK) skønner, at direktivforslaget vil gavne anvendelse og især genanvendelse af stedbestede data i Danmark. SK anfører, at forslagens realisering forudsætter løsning af en række økonomiske og organisatoriske udfordringer.

Den danske Landinspektørforening mener generelt, at en øget kompatibilitet af geodata vil give en væsentlig forøgelse af den samfundøkonomiske og den informationsmæssige værdi af data – både i Fællesskabet og i nationalstaterne.

Geoforum bakker op om direktivforslaget og anfører desuden, at direktivforslagets datasæt bør kunne anvendes til andre formål end miljø.

Sagen har været sendt i høring i **EU-specialudvalget** vedrørende miljø med svarfrist den 2. december 2004. Der har ikke været bemærkninger til rammenotatet.

Derudover har sagen været behandlet i **EU-specialudvalget** vedrørende miljø på møde den 9. februar 2005, hvor der heller ikke var bemærkninger til rammenotatet.

6. Generelle forventninger til andre landes holdninger

I de igangværende forhandlinger i Rådsregi er det generelle indtryk, at der fra alle sider er en positiv indstilling til forslaget. Der er fremkommet en række bemærkninger og ændringsforslag som overordnet kan opdeles i to grupper:

a) Intellectuel ejendomsret

Såvel "Århus direktivet" om offentlig adgang til miljøoplysninger som Videregivelsesdirektivet respekterer den offentlige intellektuelle ejendomsret. INSPIRE-direktivet indeholder bestemmelser, der begrænser den offentlige intellektuelle ejendomsret. Også i formandskabets seneste kompromisforslag er der formuleringer, der skaber tvivl om respekten for den intellektuelle ejendomsret. En lang række lande herunder Danmark finder dette uacceptabelt og ønsker samme bestemmelser som i "Århus-direktivet" og Videregivelsesdirektivet.

b) Økonomi

Formandskabets seneste direktivforslag indeholder stadig formuleringer om "finansielle" restriktioner. De fleste lande har givet udtryk for, at disse bestemmelser er i konflikt med den måde, man nationalt har indrettet de økonomiske relationer mellem offentlige myndigheder og kan derfor ikke acceptere formuleringerne.

Direktivet indeholder bestemmelser om etablering af en visningstjeneste. En række lande herunder Danmark ønsker, at der er mulighed for opkrævning af betaling for visningstjeneste, da det ellers kan have økonomiske konsekvenser for dataejerne.

Europa Parlamentets behandling

Europa Parlamentets miljøudvalg har vedtaget 43 ændringsforslag til direktivforslaget. Hovedparten af disse er indholdsmæssigt i overensstemmelse med indholdet i formandskabets seneste direktivforslag, som Danmark kan tilslutte sig.

For en anden gruppe af ændringsforslag (nr. 3, 6, 9, 10, 16, 18, 19, 20, 24, 28, 29 og 31) er indholdet af teknisk/metodisk eller økonomisk karakter. Danmark støtter på disse punkter formandskabets formulering på grund af de konsekvenser forslagene vil medføre i Danmark.

Amendments 1, 2, 32 og 47 vedrører adgang til data eller betingelser for adgang til data, som Danmark ikke kan støtte på grund af de økonomiske konsekvenser forslagene vil medføre.

7. Foreløbig dansk holdning

Danmark kan generelt støtte direktivforslaget vedrørende etablering af en europæisk geografisk infrastruktur, da det i væsentlig grad vil forbedre grundlaget for politikudviklingen på miljøområdet samt den efterfølgende implementering, overvågning og rapportering.

Danmark forventer, at en europæisk geografisk infrastruktur

- vil forbedre grundlaget for at etablere sammenhængende beslutningsgrundlag og effektive foranstaltninger på tværs af nationale, administrative og sektorielles grænser. Direktivet vil med tiden kunne få betydelig effekt, da overordentlig mange data har en geografisk komponent (fx navne, adresser og administrative inddelinger). I første omgang vil effekterne komme på miljøområdet men efterfølgende også inden for andre sektorer som transport, landbrug, sundhed og beredskab.
- vil forbedre kendskabet til og tilgængeligheden samt anvendeligheden af geografiske data og dermed bidrage til større åbenhed og styrkelse af de demokratiske processer i EU.
- vil understøtte den igangværende udvikling af digital forvaltning. Det vil ske i form af øget effektivitet ved bedre koordination og mindre dobbeltregistrering, ensartet kvalitet og sikkerhed i datagrundlaget for beslutninger, administration og andre foranstaltninger.
- med det tværnationale grundlag vil forbedre beredskabet og bl.a. mindske risikoen for terror samtidig med at offentlighedens adgang til følsomme oplysninger vil kunne begrænses ud fra sikkerhedsmæssige hensyn.

Danmark tilslutter sig bestemmelserne om, at infrastrukturen for geodata i Fællesskabet bygger på nationale infrastrukturer for geodata. Bestemmelserne er i god overensstemmelse med den generelle udvikling på området i Danmark, en udvikling der hidtil har været baseret på et aktivt samarbejde mellem de involverede parter og interessenter. INSPIRE forslaget indeholder bestemmelser, der på samme tid sikrer fortsat forankring og engagement hos de nationale aktører og koordinering med de internationale udviklinger.

Det skal bemærkes, at Danmark finder det af fundamental betydning, at den offentlige intellektuelle ejendomsret opretholdes også over for andre offentlige institutioner. I Danmark er etablering og vedligeholdelse af den geografiske infrastruktur baseret på delvis brugerbetaling. Hvis finansieringsgrundlaget svækkes, fx gratis data til andre offentlige myndigheder, vil det få meget alvorlige økonomiske konsekvenser for arbejdet med den danske geografiske infrastruktur.

Direktivforslaget indeholder en række tekniske bestemmelser for de komponenter, som infrastrukturen omfatter. Den danske holdning til komponenterne er:

a) Metadata

Danmark kan tilslutte sig bestemmelserne om metadata og etableringen af metadatatjenester. Danmark finder det vigtigt, at kravene til tidsplan, indhold og omfang ikke skærpes. Skærpelse af kravene kan - afhængig af indholdet - medføre væsentlige ekstraomkostninger for Danmark på statsligt og/eller regionalt/kommunalt niveau.

b) Geodatasæt.

Danmark er enig i afgrænsningen af hvilke datasæt, der er omfattet.

Danmark finder det væsentligt, at direktivet alene vedrører geodatasæt, der foreligger på elektronisk form samt at INSPIRE ikke indebærer krav om etablering af nye datasæt. Hvis data ikke foreligger på elektronisk form, kræver det en omkostningstung konvertering. Det samme gælder etablering af nye datasæt.

Danmark støtter, at der fastsættes retningslinier som sikrer at geodatasæt og tjenester kan fungere sammen (kompatibilitet) men finder det vigtigt, at hverken kravene til ambitionsniveau for harmoniseringsreglerne eller tidsplanerne skærpes. Skærpelse af kravene kan - afhængig af indholdet - medføre væsentlige ekstraomkostninger for Danmark på statsligt og/eller regionalt/kommunalt niveau.

Danmark finder det også vigtigt, at kommunale geodatasæt kun er omfattet af bestemmelserne i INSPIRE, hvis indsamling eller formidling af data sker på vegne af en anden offentlig instans, eller det er lovpligtigt i medlemsstaten. Hvis kommunale data bliver omfattet af direktivet kan det få væsentlige økonomiske konsekvenser i Danmark.

c) Geodatatjenester, netjenester og netteknologier.

Danmark støtter direktivets bestemmelser om etablering af tjenester og teknologier, der sikrer brugerne oversigt over og mulighed for adgang til eksisterende data, herunder private dataejeres mulighed for at gøre data tilgængelige via de etablerede tjenester.

Danmark finder det væsentligt, at visningstjenesterne alene giver adgang til et repræsentativt indhold af hvert datasæt og ikke hele geodatasættet. I Danmark er etablering og vedligeholdelse af den geografiske infrastruktur baseret på delvis brugerbetaling. Hvis finansieringsgrundlaget svækkes, fx ved gratis visning af hele geodatasættet på nettet, vil det få alvorlige økonomiske konsekvenser for arbejdet med den danske geografiske infrastruktur.

d) Aftaler om videregivelse, adgang og anvendelse.

Danmark tilslutter sig bestemmelserne om, at søge- og visningstjenesterne stilles gratis til rådighed for offentligheden. Tilslutningen gælder alene tjenesterne og metadata og ikke geodatasættene i helhed, jf. bemærkningerne under punkt c).

e) Koordinerings- og overvågningsmekanismer samt processer og procedurer.

I direktivforslaget er der en ret vidtgående brug af komiteprocedure. Under hensyn til, at det er et rammedirektiv for et område påvirket af den generelle teknologiske udvikling finder Danmark det hensigtsmæssigt, at tekniske specifikationer m.v. afklares ved komiteproceduren.

f) Tidsaspektet

Der er angivet tidsfrister for implementering af de forskellige tiltag i forhold til ikrafttrædelsestidspunktet for direktivet. Kommissionen har oprindeligt fastsat disse tider ud fra en forventning om at ikrafttrædelsestidspunktet ville være ved årsskiftet 2006/2007.

Danmark støtter, at direktivet vedtages så hurtigt som muligt, men at implementeringstidspunkterne for metadata, geodatasæt og -tjenester fastlægges i forhold til godkendelsestidspunktet for gennemførelsesreglerne i stedet for som foreslået i forhold til tidspunktet for direktivets ikrafttræden.